

POSTANOWIENIE

Dnia 24 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie dotyczącej P. J. - sędziego Sądu Rejonowego w O., po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu 24 listopada 2023 roku wniosku sędziego Sądu Najwyższego Kazimierza Klugiewicza, w przedmiocie wyłączenia sędziów Sądu Najwyższego: Mirosława Sadowskiego, Aleksandra Stępkowskiego i Pawła Kołodziejskiego od rozpoznania wniosku o zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego Marię Szczepaniec wymogów niezawisłości i bezstronności, zarejestrowanego pod sygn. akt I ZB 62/23, na podstawie art. 42 § 1 k.p.k. i art. 41 § 1 k.p.k. *a contrario*

postanowił:

wniosek sędziego Sądu Najwyższego Kazimierza Klugiewicza pozostawić bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z zarządzeniem Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z 12 września 2023 r., 13 września 2023 r. przeprowadzono losowanie składu orzekającego do rozpoznania wniosku o zbadanie spełniania przez sędziego Sądu Najwyższego Marię Szczepaniec wymogów niezawisłości i bezstronności, zarejestrowanego w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej pod sygn. akt I ZB 62/23.

Losowanie przeprowadziła sędzia Sądu Najwyższego Barbara Skoczowska, która stwierdziła, że w drodze losowania ukształtował się następujący skład orzekający do rozpoznania wniosku w sprawie oznaczonej sygn. akt I ZB 62/23: SSN Kazimierz Klugiewicz (sprawozdawca), SSN Mirosław Sadowski

(Przewodniczący), SSN Aleksander Stępkowski, SSN Paweł Kołodziejski, SSN Eugeniusz Wildowicz.

W drodze losowania wyznaczono również zastępców członków składu orzekającego, w osobach SSN Małgorzaty Bednarek oraz SSN Moniki Koby.

Pismem z dnia 25 października 2023 r. (omyłkowo wskazano datę 2022 r.) SSN Kazimierz Klugiewicz wniósł jako sędzieja wyznaczony do rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 62/23 o wyłączenie z urzędu od udziału w sprawie wylosowanych do jej rozpoznania sędziów SN: Mirosława Sadowskiego, Aleksandra Stępkowskiego i Pawła Kołodziejskiego. Jako podstawę wniosku SSN Kazimierz Klugiewicz wskazał art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k.

Uzasadniając swój wniosek, sędzia SN Kazimierz Klugiewicz przywołał treść uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego, z 13 czerwca 2023 r., sygn. akt I KZP 22/22, zgodnie z którą pojęcie sprawy o jakim mowa w art. 40 i 41 § 1 k.p.k. odnosi się zarówno do sprawy głównej, jak również postępowań incydentalnych.

Wnioskodawca wskazał, że w świetle uchwały połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., zachodzą poważne wątpliwości co do bezstronności sędziów w sprawie i należytej obsady tak wyłonionego składu Sądu. Nadmienił, że nawet gdyby przyjąć, że wiążący jest wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U 2/20, w którym stwierdzono, że uchwała połączonych izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. jest niezgodna z art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji, art. 2 i art. 4 ust. 3 TUE oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, to zachowuje swoją aktualność uchwała składu siedmiu sędziów z 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, z której wynika, że sędzia Sądu Najwyższego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 §1 pkt 2 k.p.k., a kontrola bezstronności sędziego prowadzona przez właściwy sąd z urzędu w trybie art. 42 § 1 k.p.k. może zostać uruchomiona również przez każdego sędziego zasiadającego w jego składzie.

Wnioskodawca motywując swój wniosek wskazał dodatkowo, że Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego pismem z 28 października 2021 r., BSA IV.4010.1.2021, złożyła wniosek o rozstrzygnięcie przez skład siedmiu sędziów SN rozbieżności wykładni prawa w orzecznictwie sądowym i do chwili obecnej nie został wyznaczony ani skład SN ani termin posiedzenia, na którym miałyby zostać rozstrzygnięta ta kwestia.

SSN Kazimierz Klugiewicz przywołał liczne orzeczenia wskazując, że poddano w nich w wątpliwość niezawisłość i bezstronność sądu, w skład którego wchodziły osoby powołane na urząd sędziego, na wniosek KRS ukształtowanej ustawą z 8 grudnia 2017 r. Wskazał, że jeżeli wobec SSN Marii Szczepaniec podniesione zostały zastrzeżenia związane z jej powołaniem na urząd sędziego SN, to okoliczności tej nie mogą oceniać sędziowie SN, którzy na swój urząd zostali powołani w identycznych okolicznościach, albowiem orzekaliby we własnej sprawie. Przypomniął, że wyłączono go w sprawie II PUB 2/22 od udziału w rozpoznaniu sprawy o badanie wymogów niezawisłości i bezstronności sędziego SN Jolanty Frańczak, z uwagi na fakt, że te same zarzuty kierowane pod adresem sędziego Jolanty Frańczak, dotyczyły sędziów wylosowanych do składu sądu w przedmiocie badania przesłanek bezstronności i niezawisłości w trybie art. 29 §5 u.SN (wniosek k. 2-5).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek sędziego Sądu Najwyższego Kazimierza Klugiewicza należało pozostawić bez rozpoznania.

Zgodnie z treścią przepisu art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Natomiast jak stanowi art. 42 § 1 k.p.k., wyłączenie następuje na żądanie sędziego, z urzędu albo na wniosek strony.

W niniejszej sprawie wniosek o wyłączenie sędziego nie został złożony przez osobę do tego uprawnioną - stronę lub sędziego, którego wniosek dotyczy, a przez członka składu orzekającego – SSN Kazimierza Klugiewicza, dopatrującego się w procedurze powołania wskazanych we wniosku sędziów SN nieprawidłowości, skutkujących uznaniem, że w sprawie o sygn. akt I ZB 62/23 sąd jest nienależycie obsadzony, gdyż zasiada w jego składzie osoba powołana na urząd sędziego Sądu

Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

SSN Kazimierz Klugiewicz jako członek składu wylosowanego w sprawie testu niezawisłości może złożyć wniosek sygnalizacyjny do Prezesa Sądu.

W ocenie Sądu Najwyższego, w niniejszej sprawie nie zachodzą również okoliczności, które skutkowałyby wyłączeniem sędziego z urzędu. Skład orzekający wyznaczony do rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 62/23 został ukształtowany zgodnie z prawem. Nie można stwierdzić, że wskazani przez SSN Kazimierza Klugiewicza sędziowie podlegają wyłączeniu z mocy prawa – art. 40 k.p.k. Nie spełniałaby się też podstawa wyłączenia z art. 41 § 1 k.p.k., jako że wszystkie zarzucane okoliczności ustrojowe i orzecznicze nie składają się na tę podstawę wyłączenia sędziego. Potwierdził to Trybunał Konstytucyjny w orzeczeniach, które wprawdzie odnoszą się do art. 49 k.p.c., to są aktualne w odniesieniu do wyłączenia na wniosek z art. 41 § 1 k.p.k. ze względu na zbieżne podstawy wyłączenia (wyroki Trybunału z 23 stycznia 2022 r., P 10/19, z 2 czerwca 2020 r., P 13/19).

Ustawa o Sądzie Najwyższym wprost też stanowi, że w ramach działalności Sądu Najwyższego lub jego organów niedopuszczalne jest kwestionowanie umocowania sądów i trybunałów, konstytucyjnych organów państwowych oraz organów kontroli i ochrony prawa. Niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności (art. 29 § 2, 3, 4).

Wobec rozbieżności w tym zakresie między prawem polskim a europejskim (orzeczenie TSUE albo ETPCz), to dla Sądu Polskiego pierwszeństwo powinno mieć orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego (zob. wyroki Trybunału Konstytucyjnego z 7 października 2021 r., K 3/21, z 24 listopada 2021 r., K 6/21, z 10 marca 2022 r., K 7/21).

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej rozstrzygnięcia.

[M. T.]

[ms]